

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
Videm - via Vitt. Veneto, 32
Tel. 33-46 - Poštni predal 186
Glavni in odgovorni urednik
VOJMIR TEDOLDI
Tiskarna T. Marion - Videm

MATAJUR

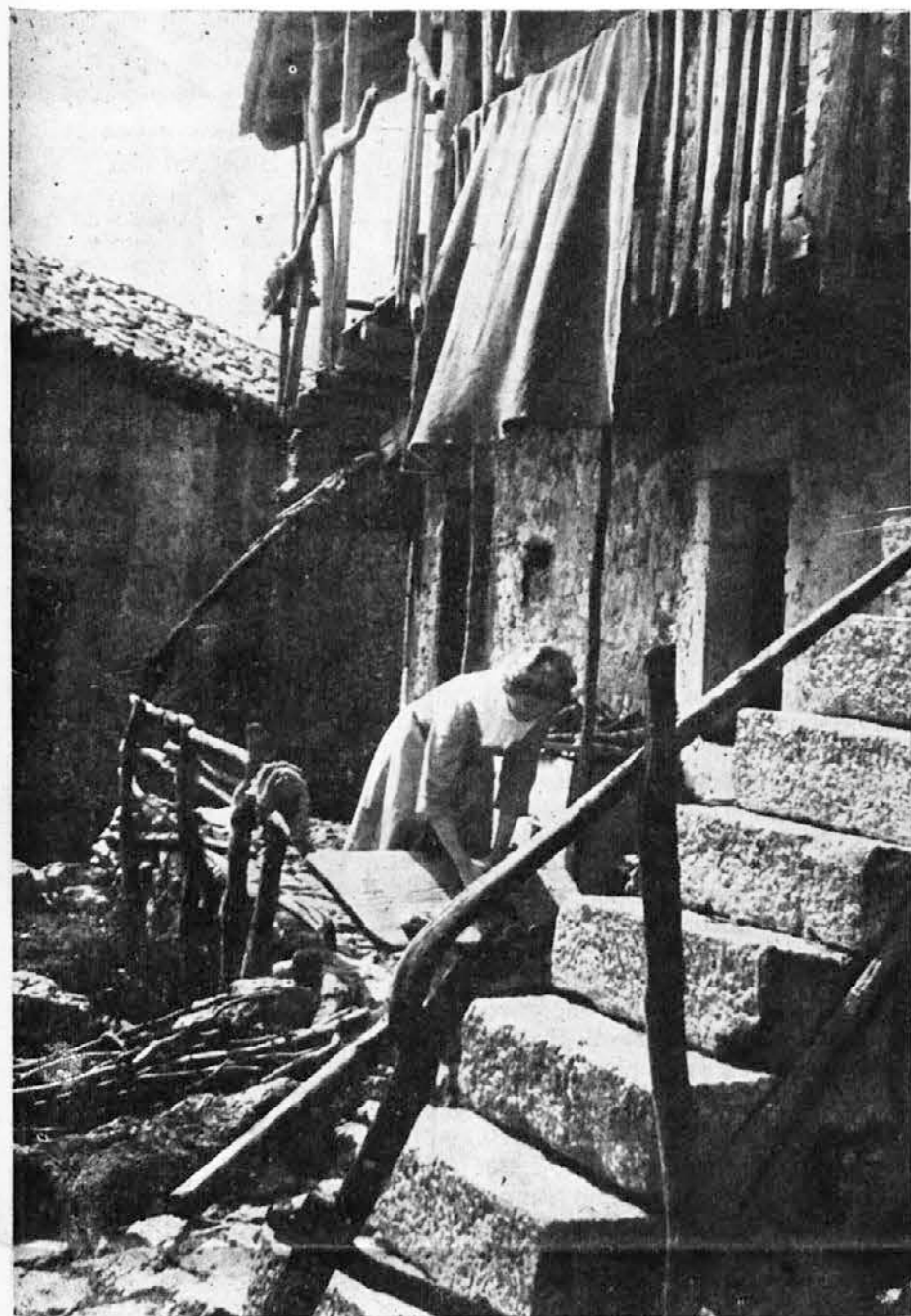
GLASILO SLOVENCEV V VIDEMSKI POKRAJINI

N A R O Č N I N A :
Za Italijo: polletna 600 lir -
letna 1000 lir - Za inezemstvo:
polletna 800 lir - letna 1500 lir
Oglasi po dogovoru.
Posamezna številka 50 lir

Leto XVI - N. 11 (326)

Udine, 15. junija 1965

Izhaja vsakih 15 dni

To je ena izmed tolikih revnih hiš v Črnem vrhu v občini Podbošec. Poleg primitivnih kamenitih stopnic pere žena perilo
Una delle tante modeste case di Montefosca in Comune di Pulfero.
Accanto alla rudimentale scala una donna sta lavando i panni

PROBLEM, KI GA JE TREBA ENKRAT ZA VSELEJ REŠITI

ZAJEZITI VODOVJE V FURLANSKI SLOVENIJI

Tudi v Reziji in Kanalski dolini bi bilo potrebno nekaj ukreniti - Ni še vse zamujeno - Intervencija države, dežele in drugih ustanov bi bila potrebna bolj kot kjerkoli drugje - Zadnja velika škoda je bila pred dvema letoma in od takrat se ni napravilo skoraj ničesar, da bi se preprečile nadaljnje škode

Prebivalstvo Furlanske Slovenije, doline Rezije in Kanalske doline ni še pozabilo strašnih razdejanj, ki jih je povzročila besnost voda v začetku novembra leta 1963. Bili so to trenutki groze in velikega strahu in to ne prvič, kajti v teh krajih se dogajajo nesreče, ki jih povzročajo vremenske nepravilnosti, na žalost zelo pogostoma.

Zadnja velika povodenj je bila pri nas, kot smo preje omenili, leta 1963, predzadnja pa leta 1958. Takrat so vihrave vode v svojem divjem teku zamašile vse kanale, vdrla v hiše, poplavile polja in odnesle mostove, dreve živino in drugo.

Vemo, da proti kataklizmam in goram, ki se krušijo, more človek in njegova znanost storiti malo ali pa sploh nič. Vendar pa bi bilo prav in dolžno, da se skuša vsaj preprečiti ali zmanjšati posledice povodenj. Ne smemo pozabiti, da prestopajoče vode, tiste, ki niso nadzirane ali premalo zajezene, tudi če ne sejejo med ljudmi in živalmi smrti, uničujejo za vedno tako težko obdelana polja, hiše, mostove in vse, kar srečajo v svojem neukrotljivem teku.

Danes se ne dotikamo prvokrat tega vrašanja; na ta argument smo se pa povrnili zato, ker je manjkalo malo, da ni spet prišlo zaradi neprestanega deževja, ki je prizadejalo polju izredno veliko škodo, do prestopanja bregov. Tokrat na srečo ni bilo velikih poplav in tudi nesreče ne.

Kaj bi se pa moralo ukreniti, da bi se preprečile te nesreče? Predvsem bi bilo potrebno zajeziti vodovje in kjer je možno napraviti tudi kanale, iz katerih bi se potem lahko dobilo vire za blagodejno namakanje nižje ležečih furlanskih polj.

Vsi bi morali seveda vedeti, da je dolžnost napraviti denar davkoplačevalcev za dela javne koristnosti. Država, dežela in razne ustanove bi morale torej poskrbeti, da se dodelijo

primerna sredstva in visoko kvalificirani tehniki, da se vse to uredi in istočasno zabraniti, da bi se dogajale špekulacije in favorizmi.

Treba se bo torej zganiti, in to čim prej in brez predsodkov in odlašanja. Treba bo nekaj ukreniti predno pride do drugih nezdod. Naj se začne torej z jezovi in urejevanjem vodnih tokov in kot smo povedali ravnokar, bo to neprecenljiva korist. Skratka, gre za izvedbo tistih del, ki so potrebna, da se bo ljudstvo pomirilo in da se nekako tudi zagotovi ekonomsko blagostanje.

Glede gora bi rekli, da bi jih bilo potrebno dobro pogozditi, če hočemo zaustaviti odvečno vodo, ki nastaja

zaradi taljenja snega in ki povzroča plazove.

Naj poudarimo še enkrat, da je denar, ki se ga potroši, da se rešijo življenja in imetja, ki so bila spravljena skupaj s tolikimi žulji in predstavljajo včasih trud in žrtvovanje celih rodov, zapravljen dobro. In « Matajur », ki je zvest tolmač zahtev našega ljudstva, ki živi v drgetajoči bojazni, še enkrat povzdiguje svoj glas, da bi se končno poskrbelo za tista nujna dela v Furlanski Sloveniji, ki bi mogla preprečiti ponavljanje teh nadlog in da bi bil omogočen boljši obstoj tem našim ljudem, ki so še vedno ponižani, ker jim nočejo priznati pravic, ki jim pritečejo.

STIKI MED TREMI OBMEJNIMI DEŽELAMI

Furlanija - J.B. - Slovenija in Koroška

Na vabilo vlade SR Slovenije je bil pretekli teden na tridnevno obisku v Sloveniji deželni odbornik za šolstvo prof. Vicario. Obiskal je šolske in kulturne ustanove in imel vrsto razgovorov s slovenskimi predstavniki na področju pouka, zlasti pa s podpredsednikom slovenske vlade Benom Zupančičem, s kulturniki in znanstveniki, s katerimi je proučeval o konkretnih možnostih, da bi se izvedel načrt izmenjav med obema sosednjima deželama. Med svojim obiskom si je prof. Vicario ogledal filozofsko fakulteto ljubljanske univerze, ki vzdržuje številne stike s podobnimi italijanskimi ustanovami na univerzah v Padovi, Perugi, Paviji in Firenzah. Vicario si je tudi ogledal inštitut za jedrsko fiziko « Jožef Stefan », ljubljansko Opero, osnovno šolo « Jožeta Potrča », muzej Ljudske revolucije in

številne umetniške galerije. Dne 10. junija pa je predsednik deželne vlade Alfredo Berzanti obiskal Celovec in imel tako prvi neposredni stik s Koroško. Na sprejemu, ki ga je priredil italijanski generalni konzul Ridomi, se je predsednik deželne vlade sestel s koroškim deželnim glavarjem dr. Hansom Simo.

Na sestanku so razpravljali o raznih vprašanjih, ki zadevajo sodelovanje obeh sosednjih dežel, med temi tudi o komunikacijah med deželo Furlanijo-Julijsko Benečijo in še posebej o turističnih poteh. O tem je že govoril svoj čas v Vidmu predsednik koroškega sveta Rudolf Tillian, ko je omenil, da bi bilo potrebno pospešiti promet med obema deželama na meji v Kokošem pri Trbižu in da bi uredili ceste na prelazu Pramollo pri Pontablju v Kanalski dolini.

VEDNO BOLJ TEŽKE RAZMERE ZA NAŠE ŽENE

Naše hribovske vasi še vedno čakajo na ekonomski preporod

Žene so vsak dan bolj prepričane, da bi se njihovi življenjski pogoji, kakor tudi pogoji mož, ki so večina primorani na emigracijo, mogli znatno izboljšati, če bi občine, vlada in še bolj dežela energično nastopile za dosego pravic, ki jim pritečejo

Na stotine in stotine mož iz gorskih vasi Furlanske Slovenije in Rezije že od nekdanj povezuje culico in odhaja v svet. Ti možje so primorani zapustiti družino in rojstni kraj in oditi za zaslužkom v daljne dežele, kjer jih čaka mrzlo okolje, ki je dostikrat sovražno — posebno v Zapadni Nemčiji in Švici — najbolj trda in nevarna dela, posebno tista v globokih rudnikih.

Hribovska zemlja je skopa, a skopa bolj kot katerakoli druga je zemlja Beneške ali Furlanske Slovenije in Rezije; zapuščena, pozabljena zemlja, obsojena na najbolj reven obstoj. Res je, da vlade, ki so si sledile, niso ničesar storile za njeno ekonomsko in socialno obnovo, kakor ni storila ničesar od svoje ustanove sem niti deželna vlada.

V resnici se je vedno hotelo ignorirati, in se še ignorira, da se nahajajo vse naše doline in sodeoline v zelo slabih okoliščinah, torej v zaskrbljavajočem stanju, da ne rečemo v neznosnem; kakšna od teh dolin je zaradi pomanjkanja primerne cestne mreže popolnoma zapuščena in osamljena,

čeprav je naravno privlačna in očarljiva. Prav te naravne lepote, bi mogle, kot smo že to večkrat povedali, oziroma bi morale vz-

V Kaknju 126 mrtvih rudarjev

Rudnik rjavega premoga v Bosni je bil že drugokrat prizorišče katastrofe brez primere, katastrofe, ki je ganila ves svet. Izgubilo je življenje kar 126 delavcev, od teh je bilo več sinov rudarjev, ki so umrli na delu leta 1934 pri enaki nesreči v istem rudniku.

Uredništvo « Matajurja » se s potrjim srcem pridružuje globoki žalosti, ki je zadela narode SFR Jugoslavije in izreka družinam žrtev čut bratske solidarnosti.

podbuditi ustanove in posameznike, da bi se poskrbelo za turistični in gostinski razvoj, ki bi lahko tudi mnogo pripomogel do ekonomskega dviga. Vse to bi seveda zahtevalo primerno pomoč.

Še nadaljnje zanemarjanje naših dolin bi pomenilo več kot hudo človeško in socialno krivičnost in žalitev delovnega in lojalnega slovenskega prebivalstva, ki v teh vidno revnih dolinah in hribovskih dolinah in se žrtvuje včasih do skrajnosti človeških moči za obstanek, vedno zaupa joč v boljše dni in v manj črno usodo.

Naše žene se najbolj žrtvujejo. A kaj pomaga ves njihov trud, ves njihov pogum in njihova vztrajnost, če pa nima nihče zanje srca?

Le nostre donne sono le più sacrificate. Ma che vale la loro fatica, il loro coraggio e la loro costanza se nessuno ha cuore per esse?

In prav zato možje, ki ne morejo izboljšati svojih malih posestev, ki niso drugega kot male krpice zemlje, in svojih pašnikov, od katerih morajo plačevati državi in deželi visoke davke, in ker ne dobijo nobene zaposlitve na domačih tleh ali bližnji okolici, emigrirajo sezonsko ali pa za stalno in puščajo doma same žene in otroke.

Pa spregovorimo danes o teh ženah. Žene iz hribovskih vasi, te žene, ki imajo težko življenje, ki ostarijo po težkim tovorom sena

(Nadaljevanje na 2. strani)

panorama

“Odpor,, mora nadaljevati

Od 25. aprila dalje so se vršile in se še vršijo po velikih in malih središčih Italije proslave dvajsetletnice osvoboditve.

Prav je, da se je to godilo in se še dogaja, in prav je, da so uradni govorniki, skoraj vsi stari protifašisti, dodajali in še dodajajo ganljivim spomiskim govorom o padlih v osvobodilni vojni osvoboditve tistih idealov svobode, pravičnosti in neodvisnosti, ki so tvorili predpogoj odporništvu v obliki oborožene borbe zoper nacifašistično tiranstvo.

Vendar ne smemo pozabiti, da vsi cilji, ki so podžigali odpor, niso bili doseženi in da se nekateri izmed doseženih ciljev še niso utrdili.

Kdor ima bele ali vsaj sivkaste lase, se o tem prav lahko prepriča, če pomisli, da so tudi fašisti uradno poveljevali Mazzinija in Garibaldija, toda tako, da so potvarjali njuno sporočilo o napredni misli in ljudski dejavnosti z injekcijami nacionalističnega konservativizma. Tako sta mogla vlada in vodilni razred brez konca vzdrževati krivična neravnotežja in nemoralno diskriminacijo, poleg tega pa se jima je tudi posrečilo ustanoviti imperij, ki je bil izzivanje za duha časa, in širila sta mistiko nasilja v nasprotju z evangelijem Cerkve, ki se je tudi poveljevala kot izraz rimstva.

No, danes grozi podobna nevarnost: da skrivajo zvitorepci, lopovi, konservativci za uradnim poklonom odporništvu voljo, da obrzdajo prenovitveni zagon in uspravajo zavest protifašistov. Jasno je, da se tako italijanska politika ne more navdihovati ob idealih miru, prave svobode, resnične pravičnosti.

Predsednik republike Saragat je v svojem govoru italijanskim odpornikom, zbranim v Milanu 9. maja, da bi uradno proslavili dvajsetletnico osvoboditve, priznal, da je italijansko ljudstvo, na povratku k izročilom « risor-

(Nadaljevanje na 2. strani)

panorama

“Odpor,, mora nadaljevati

(Nadaljevanje s prve strani)

gimenta », pretrgalo vsak nadaljnji odnos do fašizma in njegove politike.

Dobra vera načelnika republike je izven diskusije, a zato si vendar ni treba delati iluzij: žal je še zmeraj precej ljudi, izven zvitorepcev, lopovov in konservativcev — ti so v resnici rodili in redili fašizem, ki nadaljujejo kljub hudi lekciji protifašizma, svoje nevarno in zločinsko delo, da bi preprečili prodiranje zdravih in demokratičnih sil v državi ter sil celokupnega delavstva v priloge družbenih in človeških smotrov, slonečih na obnovi vseh starih gospodarskih in družbenih struktur; in bilo je ter je še zmeraj mnogo strpnosti med vodilnimi organi republike (da ne govorimo o Tambronijevi vladi, ki je skušala kar zbuditi fašizem v novo življenje v senci križastega štita, kar je plačalo italijansko ljudstvo s krvjo in mrtvimi) do teh ljudi, ki jim ramena pritiska najbrž težko breme odgovornosti.

Gotovo: to so novi razlivi fašizma, to je novi fašizem, to je veliki kapital, ki se ne odpoje svojim dobičkom in hoče, da bi ljudstvo ostalo v verigah.

Obstaja kot orožje z mnogimi ostrinami. In pripadniki te skupine delujejo spretno zakrinkani v nejasnih in podtalnih oblikah, skušajo ustvariti neko miselnost, ki se lahko smatra za nič manj nevarno kakor poklicni tepizem.

Vsi ti so seveda neposredni sovražniki demokracije, napredka in delavskega razreda.

Vredno je še omeniti, da je preveč ljudi brez pomislekov, ki računajo na mednarodne razdore, ki čuvajo svoja privilegija, mastno plačana mesta. Končno so pri nas ljudje, ki špekulirajo na namišljeno nevarnost, ki naj tiči v sami vzhodni meji, in škodujejo s tem jezikovni manjšini; in še so v naši deželi taki, ki zamenjujejo, kakor včerajšnji fašisti, državo z narodom in bi najrajši kar preklicali šesti člen ustave, ki pravi: « Republika štiti s posebnimi določbami jezikovne manjšine ».

Laže je govoriti o miru kakor truditi se za zmago idealov, ki so navduševali odporščinstvo in ga povedli do zmage; in še laže je najti v naši deželi ljudi, ki oznanjajo nezaupanje in sovražstvo do jezikovnih manjšin, hoteč prihraniti za poštene, delavne in zveste množice slovenskega jezika položaj podrejenosti in manjvrednosti.

Če se ne poseči imeti oči prav dobro odprte, bi človek skoraj lahko stavil, da bodo jutri javne pobude, ki bi rade izboljšale življenjsko raven v Nadiški dolini in njenih sodolinah, v Terski, Krnahtski, Rezijanski in Kanalski dolini, trčile na organiziran odpor starih in novih «gospodarjev parnika», ki se ne bodo, da zadostijo svoji sebičnosti, prav nič pomišljali, posluševati se znova patriotizma, da zakrinkajo protidemokratske nakane, ki jih navdihujejo in da bodo še nadalje ogrožali z razbijaško in strupeno propagando odnose dobrega sosedstva s slovenskim ljudstvom, ki so se z velikim naporom ustvarili.

Prav zato se mora « odpor » nadaljevati.

Za našemi ljudmi po svjete

Skor' vsaka družina naše Slovenske Benečije ima kakega domačega po svjete. Na tavzinte beneških Slovenji je muorlo s trebuhom za kruhom v unanje dažele. Adni so proč od duoma že puno ljet, tidruz' so ga muorli zapustit' šelē po zadnji vojski. Adni an ti druž' so poveznati s svojimi hišnimi s sarcam in mislimi. Njē venč vesejā, ku tadomā, ku kadar poštin parnesē kajšno pismo od domačega človeka, ki je po svjet; še venč vesejē je kadr se povarne damū. Tisti dan je dan vesejā za vso vas, narbuj pa za tato in mamo, ki po tulku ljetih morejo spet' objeti svojega sina al svojo hčer.

S tistimi po svjete se zgodi ravno takuō: kadar jim pride kajšno pismo od duoma, pustijō vsake djelo in vsako družbō an se varžejo na pismo, za zvjedet' kakuō gre tamdomā. Kadar začujejo slovensko špraho, se jim obliče razvedri, če začujejo slovjensko pjetje, se jim razveseli sarcē. Pravijo, de « vsak' rad leti v svoje gnjezdo ». Rjes, vsak človek, če njē neuman, ima rad' svojo domačijo, vsak rad' čuje govorit' al pjeti v svojim jeziku, v jeziku svoje matere.

Tudi lansko ljetu je muorlo puno naših ljudi po svjete. Pravijo de samuō v mjesc februarju jih je šlō iz tipajškega kamuna 223 in de venčpart možē tega kamuna je po svjete. Iz majhanega dreškega kamuna jeh je po svjete 381. Kulku pa jih je iz tidruzji je prū malo možē domā, puno jih je šlō v Luksemburg, pri francuosko-belgijanskim konfinu. Še veliko vic Rezijanou gre vsako ljetu po svjete samuō v poljetju in za zimo se povarne damū. Oni si znajo pomagat': vežejo lonce, brusijo škarje, popravljajo labrene, prodajajo sa-

dje itd. in najdejo zaslužak v vsakem picu.

Naša majhana daželica ne more preredit' vsih njē ljudi, tulku manj v telih ljetih, ki dnō za drugim so slabe za pardjelke med tem ko dauki so nimar buj veliki. Zagvišno da še naših ljudi bo muorlo iti za zaslužkom po družih daželah, ki mu ga ponujajo, četud' njē njimar « vse zlatū, kar se sveti ».

Važno za sezonske delavce v Švici

Zvezne švicarske oblasti so odredile, da morajo letos biti zdravniško pregle-

dani vsi sezonski delavci ob vstopu v Švico, kajti lanski zdravniški pregled je bil veljaven samo do 31. decembra 1964, pregled pa, ki se je izvršil 1. januarja 1965 bo veljaven do 31. decembra t.l. Sezonskim delavcem, ki so bili pregledani na meji po 1. januarju 1965 in ki so šli iz Švice in se vrnili še istega leta, ni potreben ponoven pregled.

Švicarske oblasti so morale vzeti te stroge ukrepe, ker je bilo ugotovljeno, da število tuberkuloznih med tujimi delavci stalno narašča. Statistike so namreč pokazale, da je obolelo za t. b.c. znatno število delavcev kmalu po vstopu v to državo.

POD POKROVITELJSTVOM OZN

Mednarodni seminar o narodnostnih manjšinah v Ljubljani

V Ljubljani se je pričel mednarodni seminar o pravicah človeka v večnacionalnih skupnostih, ki ga je pripravila OZN v sodelovanju z jugoslovansko vlado. Poleg Jugoslavije sodelujejo na seminarju vladne delegacije Amerike, Argentine, Avstrije, Cejlona, Češkoslovaške, Čila, Gane, Indije, Italije, Izraela, Jamajke, Japonske, Kanade, Madagaskarja, Malija, Norveške, Sovjetske zveze, Velike Britanije in Venezuele, medtem ko zastopata Grčijo in Turčijo vladna opazovalca, kakor so svoje opazovalce poslale tudi nekatere mednarodne in regionalne organizacije.

Seminar je začel osebni zastopnik generalne sekretarja OZN U

Tanta, kateri je že na predhodni tiskovni konferenci poudaril pomen tega zasedanja, ki je tudi prvi seminar, na katerem bodo obravnavali nacionalna vprašanja in vprašanja nacionalnih manjšin. V imenu jugoslovanske zvezne vlade in republiške vlade Slovenije je zbrane delegate pozdravil podpredsednik vlade SR Slovenije Beno Zupančič, ki je dejal, da nudi praksa Jugoslavije kot dežele z več narodi in več manjšinami dovolj življenjskega gradiva za obravnavanje problemov, ki so na dnevnem redu seminarja. Poudaril je, da dejstvo, da živi v državi skupaj več narodov in manjšin, niso samo vir posebnih problemov, ampak tudi element družbenega, napredka, kulturnega bogatstva in bratstva med ljudmi, element, ki je nad vse pomemben za dobro sosedstvo na mejah dežele.

Za predsednika seminarja je bil izvoljen jugoslovanski predstavnik dr. Anton Vratuša, ki je v svojem poročilu obširno zavzel stališče tudi do vprašanja narodnostnih manjšin in pri tem kot zelo poučne navedel izkušnje na italijansko-jugoslovanski meji, kjer zlasti maloobmejni promet uspešno prispeva k razvijanju dobrega sosedstva med dvema narodoma.

Naše hribovske vasi še vedno čakajo na ekonomski preporod

(Nadaljevanje s prve strani)

ali drv na hrbtu, srečujemo povsod. Navadno so suhe, ki s tistimi svojimi oblekami, dostikrat temnimi, izgledajo skoraj vse enake. Imajo zardel obraz in male svetle oči, ki se stiskajo v gost venec gub kot bi bile utrujene od gledanja v sonce in sneg; lasje so skriti pod veliko črno ruto, ki pokriva vse čelo, katerega se vidi le črto, ki je nekoliko bolj svetla od obraza. In koliko jih je, ki so dobile zaradi neprestanega trdega dela golšo in krčne žile.

Določiti tem pogumnim ženam starost, je zelo težko, kajti po tridesetih letih so si vse podobne in obraz je prvi, ki przegodaj ostari, ker je pri nas zemlja trda in ne nudi človeku skoraj ničesar razen tisto malo drv in trave iz pašnikov. Beseda napor je beseda, s katero lahko povemo ves življenjepis vseh žena, ki se rode v naših hribih.

Neveste, ki jih zapuste možje-emigranti v cvetu mladosti, žive kot vdove, sezono za sezono, v počasnem minevanju let s težo hiše, otrok, ki morajo dorasti, starih, živine, če imajo toliko moči, da jo rede, in malih njivic ali vrta. Pa se ne pritožujejo nad to usodo: govore o možeh in sino-

con coincidenze immediate per le maggiori città del

CANADA

voli diretti trisettimanali tariffe ridotte per emigranti

VOLATE
Canadian Pacific

Po asfaltne traku ob jugoslovanski jadranski obali

700 km moderne ceste od Trsta preko Pulja Rijeke, Zadra in Splita do Dubrovnika

Jugoslavija, predvsem pa kraji in prebivalstvo njenega primorja, so slavili v nedeljo velik dogodek, uspeh velikega dela in velikih investicij. Pri Pantanu blizu Trogira so na jadranski turistični cesti prerežali trak in s tem odprli njen nadaljnji odsek med Sibenikom in Debelim brijegom na meji med Hrvatsko in Crno goro. S tem je na območju SR Slovenije in Hrvatske jadranska magistrala dokončana. Dolga je 700 km, njena širina pa znaša 7,5 m. Odsek med Sibenikom in Debelim brijegom je dolg 291 kilometrov.

Zgrajena cesta je za razvoj turizma ob istrski obali in zdolž Dalmacije velikega pomena. Ta cesta bo gospodarski razvoj krajev ob jugoslovanski jadranski obali in njenega zaledja odločilno pospešila, evropskim turistom pa bo nudila nadaljnjih možnosti spoznavanja teh krajev in preživljanja poletnega dopusta in odhida.

Jadranska magistrala sodi med najmodernejšo evropske ceste, hkrati pa je tudi eden najboljših uspehov na področju sobodne tehnike gradnje cest. Graditelji, ki so jo speljali po eni najlepših evropskih pokrajin, so morali odpraviti vrsto «edinstvenih» ovir, ki jih je postavila večina skalovita in razsekana dalmatinska obala njihovim načrtom nasproti. Toda le-te so sedaj premagane in s prebivalstvom te obale se ob doseženi zmagi nad silami narave lahko veselijo turisti in avtomobilisti sveta.

Inženirji videmske pokrajine na obisku v Novi Gorici

Na občinski skupščini v Novi Gorici se je pretekli teden mudila 12-članska delegacija arhitektov in inženirjev inženirske zbornice videmske pokrajine, ki jo je vodil predsednik inž. Mario Giorgetti. Delegacijo je sprejel župan Jožko Strukelj s predsednikom sveta za komunalne zadeve Milanom Scolarisom, glavnim arhitektom za izgradnjo Nove Gorice inž. Viljemom

Strmeckijem iz Ljubljane ter ostalimi gradbenimi strokovnjaki in urbanisti iz Nove Gorice.

V živahnem pogovoru so se italijanski inženirji zanimali za zakonodajo s področja urbanizma in gradbene dejavnosti sploh ter še posebej za izvajanje urbanističnega načrta Nove Gorice, ki predvideva v končni fazi 30.000 prebivalcev; sedaj šteje mesto s Solkanom vred že okoli 10.000 oseb. V palači ljudske skupščine so si ogledali tudi plastično maketo, kako bi bila videti Nova Gorica v končni fazi, domači strokovnjaki pa so jim odgovarjali na razna vprašanja ter pojasnjevali načine reševanja urbanističnih zamisli.

Ob tej priliki se je izvedela zanimiva vest, ki zadeva izgradnjo Nove Gorice: na beneški fakulteti za arhitekturo proučujejo akademiki tretjega letnika iz Trsta in Gorice urbanistično problematiko Nove Gorice kot najbližjega mesta in enega redkih primerov, kjer morejo od blizu spremljati izgradnjo mesta po sodobnih zamislih.

Učja mednarodni obmejni prehod?

Z zadovoljstvom prinašamo dve novici, čeprav še nista trenutno uradno potrjeni.

Prva se nanaša na obmejni prehod v Učji (občina Režija), ki ga bodo verjetno spremenili v mednarodni obmejni prehod, kakršen je v Štupci v Nadiški dolini, v Beli peči v Kanalski dolini in prelaz Predel pri Rablju.

Druga novica pa se tiče odprave viz na potnih listih, tako iz italijanske kot jugoslovanske strani. Italijanski zunanji minister Amintore Fanfani je odgovoril na interpelacijo socialdemokratskega poslanca Lanfranca Zuccallija iz Gorice glede teh problemov in dejal, da je Italija v načelu za odpravo teh formalnosti.

Za naše mlade bralce

Srečni lev

Nekoč je živel zelo srečen lev. Vendar ni prebival v Afriki, kjer je vroče in nevarno, zakaj tam so na preži lovci s svojimi puškami. Doma je bil v prijaznem mestecu, ki je imelo z rjavo opeko krite strehe in sive naoknice.

Sredi parka, ki so bile v njem cvečične grede in godbeni paviljon, je imel srečni lev čisto sam zase hišico, zraven pa še velik vrt s skalami, okoli katerega je bil speljan globok jarek, poln vode.

Zgodaj zjutraj je na poti v šolo postal ob njem Franci, strčekov sin, in pozdravil: «Dobro jutro, Srečni lev».

Popoldne se je na poti domov ustavljal gospod učitelj Suhač in rekel: «Dober dan, Srečni lev».

Zvečer je gospa Ščinkavčeva, ki zmerom pleče, vstala s svoje klopi zraven godbenega paviljona in rekla: «Na svidenje, Srečni lev».

Ob poletnih nedeljah je prikorakala v paviljon godba in igrala valčke in polke. Srečni lev je zakril oči in poslušal. Godbo je imel rad. Vsi so bili njegovi prijatelji, mu zmerom voščili dober dan in mu prinašali mesa in drugih slaščic.

Bil je srečen lev. Nekega jutra je srečni lev opazil, da je strežnik pozabil zapreti vrata njegove hišice. «Hm», je rekel, «to mi ne ugaja. Saj bi prišel lahko kdo noter». Potem mu je šinilo nekaj v glavo in je rekel samemu sebi: «Nič za to, kaj pa če bi šel tudi jaz na sprehod in obiskal v mestu svoje prijatelje. Prav zabavno bo, če jih tudi jaz enkrat obiščem».

In tako jo je srečni lev ubral na sprehod po parku. «Dobro jutro, dragi prijatelji», je rekel pridnim vrabčkom. «Dobro jutro, Srečni lev», so dogovorili pridni vrabčki. Potem je rekel urni veвери: «Dobro jutro, draga prijateljica». «Dobro jutro, Srečni lev», je rekla veveri in toliko da ga je pogledala. Sedela je na repu in glodala oreh.

Potem je zavil srečni lev po tlakovani ulici in je ravno na vogalu naletel na gospoda Suhača. «Dobro jutro», je rekel in vljudno pokimal, kakor imajo levi navado. «Huuuuuu...», je odgovoril gospod Suhač in se nezavesten zgrudil na pločnik. «Smešno, takole voščiti dobro jutro», je rekel srečni lev in je na svojih velikih mehkih šapah odcapljal naprej po ulici.

«Dobro jutro, drage gospe», je rekel srečni lev, ko je srečal tri žene, ki jih je poznal iz živalskega vrta. «Ježeštana», so zavrešale vse tri gospe in jo ucvrle, kakor bi jim bil tik za petami ljudjožerec.

«Čudna reč», je rekel srečni lev, «zakaj neki to počnejo. V živalskem vrtu so vendar zmerom tako vljudne».

«Dobro jutro, gospa», Srečni lev se je priklonil še enkrat, ko je pri zelenjadarju nepričakovano srečal gospo Ščinkavčevno. «Ojej!» je zavpila gospa Ščinkavčeva in vrgla torbico z zelenjavo levo v glavo. «H-a-a-čiii», je kihnil lev, «že vidim, da se je ljudem v tem mestu zmešalo».

Nenadoma je zaslišal lev zvoke vesele koračnice. Ko je zavil okoli prvega vogala, je prikorakala po ulici navzdol mestna godba, na levi in desni pa so jo spremljali radovedneži. Ralatatam, ralatatam, bum, bum. Še preden je lahko lev pokimal in voščil dober dan, se je namesto godbe razlegel vik in krik. Kakšna zmešnjava! Trobentači, bobnarji in gledalci so jo ucvrli na vrat na nos kar drug čez druga, tako se jim je mudilo v veže in kavarne. Kmalu je bila ulica prazna in tiha.

Lev se je usedel in pomislil. «Zdi se mi», je rekel, «da se ljudje zato tako obnašajo, ker niso v živalskem vrtu». Potem je vstal in odklamal naprej. Iskal je prijatelja, ki bi se ne onesvestil, ki bi ne vpil ali bežal. Toda videl je samo razburjene ljudi, ki

so kazali nanj z najvišjih oken in balkonov.

Kakšen hrušč je v trušč pa je spet to? Kar naprej se je oglašalo: «Tu tut... tutut... tutut... tutut... TUTUTTT...» in postajalo glasnejše, zmerom glasnejše. «To bo najbrž veter», je rekel lev, «razen če ne gredo opice iz živalskega vrta skupaj na sprehod». Nenadoma je iz stranske ulice prihrumel velik rdeč gasilski avto in se ustavil nedaleč, res nedaleč od leva. Potem je z druge strani zadenjski pripeljal voz za prevažanje pobištva. Vrata zadaj je imel na stežaj odprta. Lev je sedel čisto mirno, zakaj nikakor ni hotel zamuditi, kaj se bo zdaj zgodilo.

Gasilci so poskakali z avtomobila in šli zelo počasi proti levu, za seboj pa so vlekli debelo gasilsko cev.

Čisto počasi so prihajali bliže... in še bliže... in cev se je plazila za njimi kakor dolga kača in bila daljša, zmerom daljša.

Nenadoma je zaklical nekdo levu za hrbtom: «Dober dan, Srečni lev». Bil je Franci, ki je prihajal ravno iz

šole. Zagledal je bil leva in pritekkel k njemu. Srečen lev je bil srečen, presrečen, da ima pri sebi prijatelja, ki ne beži pred njim, ampak mu vošči dober dan, da je popolnoma pozabil na gasilce. In nikoli se mu ni posvetilo, kaj so nameravali, zakaj Franci mu je položil roko na mogočno grivo in rekel: «Ali ne bi šla skupaj nazaj v park?».

«Seveda, kar pojdiva», je zadovoljno rekel srečni lev. In tako sta šla Franci in srečni lev nazaj v park. Gasilci so se peljali v avtomobilu za njima in nazadnje so začeli ljudje z oken in balkonov vpiti na cesto: «DOBER DAN, SREČNI LEV!».

Poslej je dobival srečni lev najboljše slaščice iz celega mesta, če pa mu je kdo odprl vrata, ni hotel več na sprehod ne na obisk. Rajši je posedal med skalami na svojem vrtu, če so stali na drugi strani jarka gospod Suhač, gospa Ščinkavčeva in vsi njegovi stari prijatelji in ga kot vljudni in pametni ljudje pozdravljali: «Dober dan, Srečni lev!». Najbolj srečen pa je bil, kadar je zagledal Francija, ki je šel vsako popoldne, kakor hitro je bila šola končana, na sprehod po parku. Takrat je lev od veselja pomahal z repom, zakaj Franci je bil in ostal njegov najboljši prijatelj.

Dva brata

V neki vasi sta živela dva brata. Zemljo sta orala in pšenico sejala. Starejši brat ni imel otrok. Mlajši je imel četrto drobnih otročičev. Brata sta živela tako složno, da ju je bilo veselje gledati.

Neke jeseni, ko je žito dozorelo, sta požela in si razdelila zrnje na enaka dela.

Prišla je noč. Starejši brat je legel, a ni mogel zaspati. Mislil je:

«Ali sva si žito pravično razdelila? Brat ima večjo družino, njemu je treba za otroke več žita. Pojdem in mu podtaknem od svojega žita».

Tako je tudi storil. Tudi mlajši brat ni mogel zaspati. Mislil je:

«Ali sva z bratom pravično razdelila? Oba z ženo sva še mlada. Otroci nama bodo zrasli za pomoč. Brat in njegova žena pa sta sama, starejša od naju. Treba mu bo prirediti kaj od našega žita.»

Pomislil je to in storil. Ko je napočil dan, sta brata videla: zrna ni bilo nič manj. Začudila sta se ali nista drug drugemu ničesar rekla.

In tako sta brata nekoliko noči drug drugemu žito prinašala, dokler nista drug drugega naletela. Posihmal se je ljubezen med bratom še bolj okrepila. In živela sta srečno do visoke starosti.

Mačka in netopir

Mačka je ujela netopirja, ki je padel na zemljo. Ker ga je hotela pojesti, jo je netopir prosil za usmiljenje. Toda mačka je bila odločna in je rekla, da ga ne more osvoboditi, saj je že po naravi v vojnem stanju z vsemi ptiči. Toda netopir se je znašel in zagotovil mački, da ni ptič, ampak miš. Tako si je priboril svobodo. Drugič se je zgodilo, da je u-

vila istega netopirja neka druga mačka, pa je začel tudi njo prositi, da ga ne bi pojedla. Mačka je odločno zavrnila njegove prošnje, češ da je sovražnica vseh miši. In netopir se je zopet znašel ter jo prepričal, da ni miš, ampak ptič. Tako si je dvakrat rešil življenje.

LISICA IN JEŽ

Lisica je vprašala ježa: «Koliko pameti imaš?»

«Eno», reče jež — «kaj pa ti?»

«Jaz pa kar petinsemdeset!» odgovori lisica.

«Ne verjamem ti, dokler mi ne prisežeš na sveto pismo,» zakliče jež.

«Pa naj bo!» Odpeljal jo je k pasti, ki jo je lovec nastavljal in s prstjo tanko pokrtil, da se ni opazila. Rekel ji je, naj pomoli sprednje tace kvišku in udari potem z njimi ob zemljo, rekoč:

«Da, prisežem na to sveto pismo!»

Tako je tudi storila, ali past jo je zgrabila za obe taci.

«Kako naj se zdaj rešim?» vpraša lisica ježa za svet.

«Kako bi te mogel poučiti z eno samo pametjo pri tolikšnem številu tvojih pameti!» odgovori jež.

Lisica mu reče: «Vidim, da me je pogubilo tvoje sveto pismo, ali prosim te vendarle, nauči me!»

Tedaj ji reče jež:

«Ko bo prišel lovec, da te ujame, se naredi mrtvo. On te bo enkrat ošinil s kolcem, ali ti se ne premakni. Ko bo videl, da se ne zganeš, bo mislil, da si mrtva, izvlekel ti bo tace iz pasti in te vrgel poleg sebe. Ti pa naglo poskoči in jo pobriši!»

Lisica je tako storila in se rešila.

Matajurski «hostnjaki»

(Pravlica)

V starih časih je bila v Matajuru adna sama hiša. V ti hiši je stau samuò adàn mož, ki je po ljetu oucé pásu in rjepo sadiu. Paršla je bila adna huda zima: Malega mjesca (februarja) se je bilo nasulo na metre snega, de tist' mož nje mogu odprjet' ne vrat' ne okna. Zapart v svoji hiši, potle ki je pojedu vso «bizno» in ves drugi živež, ki ga je imeu v hiši, bi biu muoru umrjet' za lakotjo, če adàn njega parjateu z Maser se nje biu zmišlu nanj, in nje biu paršu ga rešavat'.

Tenčas Matajur nje biu gou kakor današnj dan, ampak je biu ves oblječen s bukovo hostjo. Tistemu možu so pravli «hostnjak», kier je živeu v hosti. Tjeger so začeli hodit' še druzi ljudje sječ hlode in kuhat' uogje v «kuotah». Napravli so si bajte al «kazone» in takuò je počasi ratala cjela vas, kateri so vzdjel ime «Matajur». Tem ljudem so pravli «hostnjaki», zatuò skoro vsi Matajurci imajo prejima «Gosnjak», ki je paršu iz besjede «hostnjak».

V Matajurskih hostah so takrat prebivali tudi «škratje», vesne, krivopete in balabanti, pred katerimi Matajurci so bili njimar v strahu. Vičkrat so ponoč' čuli ropotat' uoziče, s katerimi so se «balabanti» vozili dol z matajurskega varha.

Od «Balabantou» se pravi tudi tala: Dva matajurska puoba sta bila šla kras grozdje v Ruonac. Kadar, ponoč, sta se vračala damu, tam na «Turine» (ravnicca za Barci) sta začula letjet za sabo Balabantarje. Vsa prestrašena, sta tekla kar sta mogla za prit' do 'dnega velikega tapola, ki še današnji dan raste tam.

Adnemu puobu se je posrečilo zacajtan se spljeziti gor na tist' tapu, temu drugemu pa ne. Telega nesrečnega puoba, ki je biu na tleh, so Balabantari par ti pričisti raztrgali na kosé in zatim so se vsò nuoč igrali z njega kostmi: si jih metali adàn drugemu po luhtu s tajšno močjo, de so žvižgale kù kugle od puše. Adna tistih kosti je sřčrala takuò blizu tistega puoba, ki je cagavu od strahu gor na tapolu, de jo je parjeu v rokò in jo vtaknu v «gajofu» (žep).

Balabanti so se takuò igrali s kostmi tistega nesrečnega puoba dotuod nje v Matajure zazvonilo svetlo jutro. Kadar pa so čul' zvonenje, so hitro zbral vse kosti in jih zluožli kupe takuò de tist puob je ratu kù k'je biu poprjet ki so ga bli raztrgali. Mankala pa jim je adna kuost od nogé; povsode so jo iskali, pa je njeso mogli najt', kier jo je imeu u «gajofi», tisti gor na tapolu. Ker njeso mogli drugač, na mesto kosti so hitro vtaknili puo-

bu v nogò adàn kos bazovinovega hloda, so srepuò zavriskali in izginili tje v host.

Tista dva puoba, ki sta se tresla od strahu ku šiba, bledà kù žid, sta tekla ku vjetar prut Matajuru, sta se zakloštrala v hišo in se parsegla de ne puojdeta anku vič kras grozdja v Ruonac. Parsegla sta bila med sabo, de ne bosta nobenemu pravla, kaj se jima je bilo zgodilo. Pa na Matajurski senjan sta se bila obadva opila in skregala. V jezli, tisti, ki se je biu rješu gor na tapolu, je jau temu drugemu: «Muč, muč norac! Saj imaš bazovinovo nogò.» Prelomu je prisego in par ti priči se je zvarnu martu dol na tla.

Mlinar in vrag

H krasinškemu mlinarju Juretu je prišepal vrag in se mu ponudil za hlapca. Mlinar se je vruga bal, zato ga je sprejel v službo, a noč in dan je razmišljal, kako bi se ga iznebil.

Vrag je bil kosmat ko medved, pa je prosil gospodarja, naj ga obrije, da bo gladek kakor on.

«Obril bi se rad?» se je začudil mlinar Jure. «Hej, to so muke, da bi jih še psu ne privoščil. Mene sicer vsako soboto brije moja žena, a tebe bi lahko jaz obril, če boš le vzdržal, je mlinar spretno lagal, kakor znajo pač vsi mlinarji...»

«Ako vzdržiš ti, bom vzdržal tudi jaz», je privolil vrag. «Kar obrij me, da bom postaven dečko in deklčkam všeč».

«Hudo te bo bolelo», se je na videz branil mlinar.

«Kar naj boli, bom že potrpel», je silil v mlinarja nestrpni vrag, ki se je potihem že veselil, da se bo iznebil nadležnih dlak.

Potlej je mlinar Jure poslal vruga v bližnjo lozo ter mu naročil:

«Pojdi, hlapec, v lozo in odreži takšno šibo, da bo grčava. Čim boljše hrčajo mi boš prinesel, tem bolj gladko te bom z njo obril».

In vrag je odšepal v lozo ter zbral takšno grčavko, da bi z njo lahko ubil največje vola. Prinesel jo je gospodarju in se zavežal:

«Prinesel sem ti najlepšo britev, ki je rasla v lozi!».

Mlinar se mu je muzal, prijel vruga za kosmato in smrdljivo brado ter mu jo prikleščil v primož, rekoč:

«Najprej te bom obril po licih, nato pa bova oskubila še črno brado».

In dvignil je grčavko in z njo oplazil vruga po obrazu, da se je letemu kar kolcnilo, zabolelo pa ga je tudi tako, da je kar zamežal.

«Tri sto strel, to pa zares boli!» je zajavkal vrag, mlinar Jure pa ga je obdelaval z grčavko vse dotlej, dokler se ni vrag naveličal; zatulil je ko preplašen bik, izpuknil brado iz primoža ter bežal v črno noč.

Tako se je krasinški mlinar Jure iznebil vruga.

Se danes pravijo v Beli krajini tistemu, ki koga prevarantsko nažene od hiše, takole:

«Bogme, tako je pa že skop, da bi obril samega vruga!».

VODOPIVAC

in njegove zgodbe

Pruzapru on se je pisu Chiabai Stefan, a malokajšnar je to vjeđu. Vsi so mu guorili Vodopivac ali celò Bradač, zavojo njegove dolge an široke brade. Umaru je že leta 1929 doma, u Dolini pri Lijesah, vič ku osemdeset let star. Mož je bil visoke postave, globoke vjere, bistre glave, pogumnega an veselega značaja. U družbi naših duhovniku se je rad mudiu; posebno prijateljstvo je daržu z domačim kaplanom pre Pjernam Černota iz Kozce. Lepi dokazi njegove pobožnosti so njegovi sinovi, ki jih je bilo sedemnajst. Izrazi njegovega luštnega značaja naj bojo pa tele zgodbe, ki jih vam prinašamo tle.

Kakuo je Vodopivac stuoru pre Pjerno par sile spreguorit

Biu je praznik svetega Lukeža u Roncu. Pre Pjeri je šu u senjan an je peju za sabo tudi Vodopivca, ker oba sta bila prijatelja s tamkajšnjim kaplanom. Ta je biu pre Tita Kruder, doma iz Smardeče pri Tarčentu.

Po maši je blo kosilo an po kosile pa žegan; pa ni bilo moč iti damu, sta muorla čakati še večerjo. Po večerji so začeli igrati «trešiljo» an Buoh vse kada so bli končali, če ni blo ratalo, kar je ratalo. Ubogi pre Pjeri je le zgubjavu, druga dva pa se režala... Kadar se je tega zavjedu, pre Pjeri ustju je gor, pobrau je klubuk an palco an je šu. Seveda Vodopivac je muoru iti za njim. Za pomirit gospuoda kaplana on je teu guorit, a te drug mu ni dajau štíme, za usako besjedo je slediu molk. Kaj mam stuort za mu pregnat muho? je mamrau sam sabo Vodopivac, an grede vekušta eno fajno iznajd-bo... «U imenu Očeta an Sina an Svetega Duha, Češćena 's Marija, gnade puna...» (Sadà boš muoru odprjet usta! je mislu) Rjes, pre Pjeri tekrat se je oglasiu an nadaljevau z molitvijo. Let je biu odbit, an muha pregnana.

Kakuo se je Vodopivac lepou venesu na sodišču

U rečanski dolini je gospodoval neki šior Bepo, ki ga ni mogu nobedan videti, zak je biu uoharan an tožavac, toda Vodopivac ga je srčno zavarniu. Zeleu je tudi ga očitno posvarit de b' le paršla kaka taka parložnost. Ka' mu na pride za rjes?

Bila je ena sabota ko on se je peju s svojim vozam u Čedad; cjesta je bila puna ljudi, ki so hodil na targ. Glih ta na Čušinci blizu Azdele, vide tistega «šiorna»,

ki se je varniu iz mjesta sedioč na svoji briške (kočici). Sarce mu tuče na parsih... Sadà je žlag! reče sam sebe, hiti, ga doseže. An kadar je nauredič njega reče na vas glas: «imbroglione! Ladro!» (Goljifavac, tat!) an grede mahne z bičam dol po svojega konja. Ljudje, ki so zastopili lepou kam padajo te le besjede, so mu namignili z očmi an se smejali. Sevjede je dobro zastopu tudi šior Bepo... Ardeč ku faglia se je hitro oglasiu: «Me la pagherai!».

Malo cajta potem Vodopivac je biu klican na čedajsko sodnijo.

«Ste zares rekli temu gospodu tat?» ga uprašau sodnik.

«Ne, gospuod sodnik, tiste besjede sem dejal mojemu konju, ki dosti žre an nič ne djela».

Priče so potardile, de ko je jau «ladro», je mlatu svojega konja. Takuo Vodopivac je biu oprošćen, an šior Bepo je pa špote pitu.

Vodopivcove pravce

Vodopivac je znu stevilne pravce an tud' dobar pripovednik je biu, de ga so vsi radi poslušali. No malo jih je pobrav po kosilih an veselih družbah, v katerah se je večkrat usafu. Druge jih je pa sam vekuštu, saj je imeu eno rodovitno domišljijo. Sadà ko smo vam storili prit željo po njih, vam muoramo dat pokušat kako.

(Nadaljevanje)

Iz Nadiške doline

PODBONESEC

Grozna nesreča v Brišcih

Uso Nadiško dolino je zlo pretresla grozna nesreča, ki se je dogodila pretekli teden v Brišcih. Anton Birtič, star 71 let, ki je živu sam u svoji hiši, je tistega tragičnega dne, čeglih je imeu paralizirane noge, prižgau peč, zaki je blo zlo hladno. Gvišno je ob prijetni gorkuoti zaspau an se nevjedoma naslonu na tubo od kamina an si takuò zažgau oblje-ko, ki je potle na njemu kar zoglenjela. Ušafal so ga na tleh martvega s hudimi opeklinami.

Vodstvo šuolskega patronata u Podbonescu je na svoji zadnji seji zbralo za svojega predsednika učitelja Pasquala Speccogno.

Na mjesto sedanje puošne implegate Adele Medves, ki je bla prestavljena na puošni oficij u Sv. Lenartu, bo paršu Armando Passoni iz Pordenona.

Notranje ministrstvo je sporočilo, de je biu nakazan znesmu komunu kontribut u znesmu 1.800.000 lir za integracijo bilance za ljetu 1964.

Sv. Peter Slovenov

Sestanek jagrou

U Ažli se je sestala skupščina članov špjetarske rezerve, na katjero so paršli tud člani iz Padova, Trsta an Vidma. Predsednik Elio Koren je obrazluožu obračun za jagrousko ljetu 1964-65, ki se je zaključu z aktivom, čeglih so imjel visoke stroške za nakup divjačine za zarod. Za nakup fazanov an zajcev, ki so jih spustil u gozdove, so lansko ljetu potrošil kar 1.200.000 lir. Tud za jagrousko ljetu 1965-66 so predvideni visoki stroški za nakup divjačine. Skupščina je sprejela obračun an proračun.

DOLENJI BRNAS

Jožef Snidaro 90 letnik

Pretekli teden je blo u Snidarjevi hiši use veselo, saj je stari očà slavil svoj 90. rojstni dan. Nobedan ne bi vjervu, de je že tarkaj star, saj še nimar opravlja use puojška djela. Zlo rad poklepeče tud s svojimi parjateljmi an igra, kadar ima sevveda cajt, na karte. Tisti dan se je zbrala skupaj usa zlahta, razen dveh sinou, ki živita že dosti ljet u Argentini. Na slavje je paršlo tud dosti domačinou, zaki Snidaro je tud najstarejši mož Dolenjega Brnasa. Čestitkam se pardružujemo tud mi an mu kličemo še na dosti ljet.

TAVORJANA

V Mažerolah bojo zgradili kooperativni hljeu

Pretekli teden so začel gradit u Mažerolah nou kooperativni hljeu, u katjerem bo prastora za kajšnih stuò glau živine. Ta hljeu bo sevveda u veliko pomuoč lokalni ekonomiji, ki je sadà na zlo nizki stopnji. Kuaž usi možje so na juškem, z domačijo pa se ukvarjajo samo žene an tiste sevveda njeso kos usemu. Sadà bojo lahko redile živino u kooperativnem hljevu an bo s tjem dosti pomagano. Pa ne samo tuò. Redile bojo lahko z manj truda vež glau, saj pogojeu za živino-rejo u Mažerolah ne manjka. Gorske senožeti dajejo dosti dobrega sena. Muorali bi ga s skup-

nimi močmi tud pokositi do zadnje trave an ga ponucat za rejo živine.

Javna dela

Regionalni provedirat za jauna djela u Trstu je sporočiu tavorjanskemu komunu, de bojo u kratkem dali u apalt gradnjo kanalizacije. Tisto djelo bo koštalo okuol 10 milijonou lir.

Ojačil bojo tud razsvetljava po vasi, ki je u nekatjerih krajih zlo slaba an zgradil novo kanoniko. Za tisto zadnje djelo bojo odprli kantir djela, par katjerem bo okupanih 15 djelucu za 76 dni.

Smrtna nesreča v Germaniji

Že dougi varsti imen naših ljudi, ki so izgubili življenje na

Iz Idrijske doline

Visok jubilej

KODERMACHI — U naši vasi je slaviu svoj 93 rojstni dan Alojz Selensič, ki je tud najstarejši mož Idrijske doline. Poleg zlahta an dostih vaščanov mu je paršu voščit za rojstni dan tud šindik Bruno Bernardo an predsednik komunske podporne ustanove E.C.A. Elio Mosolo.

OBORČE — Poročiu se je naš vašcan Bruno Zottig (Cotič) z Antonieto Bordon iz Markolinov. Vaščani an parjateljmi jima želijo dosti sreče an zadovoljstva u zakonskem živenu.

NESREČA — U špitau so muorli pejat Nelo Kocjančičevo, zaki jo je povozu z motociklom Franc Skubin iz Bodigoja, kar se je pejala z bicikletu pruot svojemu duomu. Ušafala je vež hudih poškodb po obrazu.

NESREČA - Dvjeteljna čeca Rozana Koson iz Krasa je padla z njekega drevesa kajšen meter globokò. Par padcu je udobila možganski pretres an globoko rano nad očesom.

ODLIKOVANJE - Predsednik republike je imenoval Lugija Petrusa iz Prapotnega za kavalirja za zasluge na komunu u prid lokalnega prebivalstva. Domačini mu čestitajo.

Zlata poroka

Zakonca 75 letni Valeratin Bernardo in 71 letna Ema Pizzulin iz Ibane sta preteklo soboto slavila visok jubilej: zlato poroko. Vaščani jima želijo še dolgo in zdravo skupno življenje.

Sv. Lenart

Podrl se je muost v Čemurju

Muost, ki je vezu oba brjegova kanala an povezoval vas Čemur z njeke danjo fabriko cementa, se je pretekli teden podarl. Dougo daževje je izpodneslo že takuò stare stebre an podrl se je preca potle, ko je šu čezenj njez zlo težak kamion. Komun bo dau u kratkem zgradit nou muost, zaki je zlo potrjeban ljudem, ki imajo na drugem brjegu njive an traunike.

Iz Krnatske doline

Ureditev komunskih cjest

Ljudje so se zlo razveselil novice, de se bo u kratkem odpru kantir djela, de bojo uredil cjestu u Černeji, Vizontu anu Ramandolu. Popravila so posebno potrebne gorske vasi, zaki so najbuj razderte od dežà anu snega anu so nekatere postale

juški zemji, smo muorali te dni pripisat še adnegà. Na djelu u Stuttgartu je umru 58 ljetni Egidio Makorič.

Mož je biu zidar an je padu z njekešne impalkature kajšnih deset metru globoko an je biu martu na licu mesta. Makorič je šu na djelo u Germanijo šele pred kajšnim ljetom misleč, de bo tam kaj vež zaslužu, na žalost pa je našu sredi djela smart. Njegovo truplo so na stroške delodajalca parpejal na domače pokopališče.

Nesreča

V bolnico so morali peljati 65 letnega Rudolfa Malignanija iz Tavorjane, ker je padel v gozdu, ko je po požaru nabiral drva in si zvil roko v ramenih. Ozdravil bo v dveh tednih.

žej itako jamaste, de je kar perikul voziti po njih.

Tekla je kri

Iz ničevih motivov sta se ustičala 50 ljetni Anton Mattiuzza anu 47 ljetni Valentin Zuccolo. Od besjed sta paršla na fate anu Mattiuzza e zgrabu za nuož anu hudo raniu u roko Zuccola. Anjelè rječ raziskujejo karabine-ri iz Čente.

NEME

Razstava vin in živine dobro izpadla

Preteklo nedeljo je blo u Nemah, čeglih je bla zlo slaba ura, razstava vin an goveje živine. Razstavili so 84 glau, od vina pa tokaj, merlot, refošk, verduc an kabernet. Razstavo je otvoriu poslanec Armani. Udeležili so se je pa tudi adv. Antonio Comelli, ki je regionalni odbornik za kmetijstvo an nekatjeri kmetijski tehniki.

Parvi premijo za verduc je dobiu Giuseppe Comelli (Filipon), drugi premijo dr. Giuseppe Picco, tretji pa Sergio Comelli. Parvi premijo za tokaj so dobili Giobatta Comelli, Paolo Comelli an Pietro Comelli. Za refošk je dobiu parvi premijo Paolo Comelli, za merlot pa Raimondo Cuciz an Giuseppe Comelli. Za refošk je dobiu drugi premijo Leonardo Bressani.

AHTEN

Imamo novega šindika

Preteklo soboto so se zbral na komunu usi konsilirji, de so izvolil novega šindika, zaki dosedanji dr. Giuseppe del Mestri je podal ostavke (dimissioni). Del Mestri je biu parvikrat izvoljen ljeta 1960 na listi krščanske demokracije an je biu lani spet potrjen. Sadà bo ostu u komunu kot konsilir.

Za novega šindika je biu izvoljen dosedanji asesor Giulio Emerati, ki je udobiu par glasovanju 10 votov na 13, zaki manjšina se je uzdaržala. Na mesto asesorja, ki je sadà postau šindik, je paršu asesor suplent Giuseppe Bombardir, asesor suplent pa je postu Aldo Leonarduzzi.

SOVODNJE

Za boljšo razsvetljava

Na zadnjem komunskem konsilju so sklenil, de bojo na novo zgradil use naprave javne razsvetljave. Že so pregledali an odobrili prožet an zatuò bojo sadà u kratkem zaposil za statalni kontribut.

Spravni sodniki. Za cajt treh ljet sta bla potrjena za spravna sodnika (giudici conciliatori) Vincenc Kromac an Ivan Petričič.

Iz Rezjanske doline

Slovinci in Karnijska skupnost

Ni prvokrat, da se zanimamo za Karnijsko skupnost, a ne za njene naloge, in rezultate, negativne ali pozitivne, ki jih ta doseza, ampak samo zato, da bi branili interese naše jezikovne skupnosti, če nam je dovoljeno, da se tako izrazimo.

Naša pritožba je namreč v tem, da v vodstvu Karnijske skupnosti nista zastopani jezikovni manjšini, slovenska in nemška, ki obstojata v Rezijski in Kanalski dolini.

Kako to in iz kakšnih razlogov občinske uprave niso poskrbele, da bi se imenovalo v Karnijsko skupnost tudi zastopnike slovenskega in nemškega jezika?

Kaj ti občani nimajo pravice, da bi prišli v vodstvo tako važne ustanove kot je Karnijska skupnost?

RAVENCA

Zgradili bodo nov hotel

Turizem v dolini Rezijske si vsako leto bolj utira pot in zato se je pričelo čutiti pomanjkanje javnih obratov s prenočišči. Tisto malo, kar obstoja, že dolgo ne zadošča vež potrebam, posebno ob prilikah, ko pridejo semkaj večeje skupine in bi se rade iz študijskih razlogov zadržale vež dni. Zato so sklenili, da bodo v Ravenci zgradili moderen dvonadstropen hotel, ki bo imel 23 sob.

Goriški podagogi na obisku v Čedadu in Beneški Sloveniji

Zavod za prosvetno pedagoško službo v Novi Gorici je 29. in 30. maja organiziral dvodnevno eskurzijo za učitelje in profesorje zgodovine in zemljepisa v Čedad in Beneško Slovenijo. V Čedadu so bili gostje slovenskega prosvetnega društva « Ivan Trinko », kjer jih je v imenu Slovenske kulturno-gospodarske zveze sprejel njen podpredsednik Izidor Predan. Poleg kulturnih zname-

nitosti Čedada so obiskali rojstni dom Ivana Trinka v Trčmunu, Sovodnje, Sempeter ob Nadiži, Brišče, Landarsko jamo in Kanalsko dolino.

CATANIA: Ognjenik Etna je spet začel bruhati — oblak pare in pepela, ki je najprej izbruhnil, je dosegel višino 500 do 1000 metrov.

IDAHO (ZDA): Takle oglas je bil objavljen v krajevem časopisu: « Tistemu, ki mi je odpeljal ženo, ne bom delal nobenih težav, če mi pošlje podpisano izjavo, da bo poravnal vse njene dolgove... ».

KAIRO: V bližini kairskega letališča se je zrušilo pakistansko potniško letalo in pokopalo pod seboj 121 ljudi. Katastrofo je preživelo le šest potnikov.

AGRIGENTO (Sicilija): Neka Sicilijanka je prodala svojega novorojenega sina za 100.000 lir, zlato verižico in obleko neki 32-letni poročeni ženi, ki ni mogla imeti otrok. « Prodajo » pa so izpeljali tako, da je Sicilijanka prišla rodit k tisti ženski, ki je kupila otroka, ta pa se je potem izdajala, da je mati novorojencu.

WASHINGTON: Zanimivo je, kako so Združene države Amerike razdeljene glede na lastništvo: 34% ozemlja pripada zvezni vladi ZDA, 5%, krajevnim skupnostim in 59% zasebnim lastnikom. Indijanci, prvi lastniki, imajo le okoli 2% ameriškega ozemlja.

NEW DELHI: Dva indijska alpinista sta pred tedni znova dosegla najvišji vrh sveta — Mont Everest.

BONN: Dokaz, da je v Zahodni Nemčiji kartanje zelo razširjeno, je nad 9.700 milijonov prodanih kompletov igralnih kart v lanskem letu.

REX

Industrie A. ZANUSSI

PORDENONE (Udine)

HLADILNIKI - TELEVIZORJI - PRALNI STROJI - ŠTEDILNIKI
VELIKE KUHINJSKE, PRALNE IN HLADILNE NAPRAVE ZA
HOTELE, KOLEKTIVE IN RESTAVRACIJE

